

heven, en dat we er zeker van kunnen zijn, dat Bach die partij zichzelf heeft toegedacht en ook heeft gespeeld. Mogelijk was de markgraaf zelf cembalo-speler . . .

Het eerste deel is – afgezien van de geweldige cembalo-periode – in bouw en motorische kracht nog het meest verwant aan de snelle openingsdelen der moderne Noord-Italianen. Het tweede deel echter, het „affettuoso” is de uiting van rococo- en vroegromantisch sentiment.

Het derde grijpt met zijn fugatische stijl niet slechts terug op de oudere Italiaanse ‘canzoni’, ‘sinfonie’, ‘Sonate’ en Concerti’, maar evenzeer op de Duitse i.c. ‘Bachse’ polyphonie. De samenhang met het nieuwste, tot klassiek evenwicht ontwikkelde Noord-Italiaanse concerto treedt tenslotte duidelijk aan het licht in de driedeligheid van het geheel.

Pieter Fischer

holland festival '70

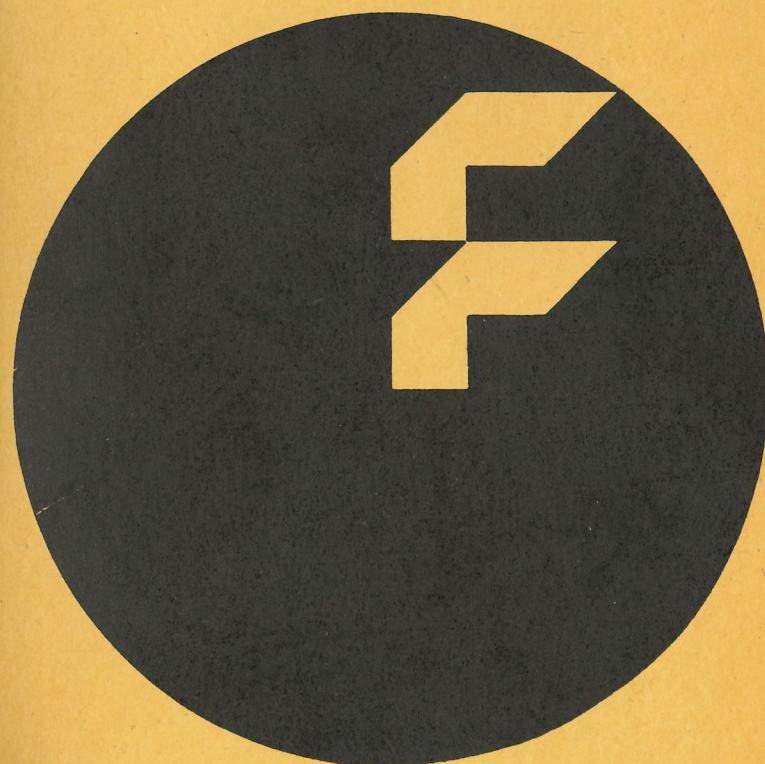
programma

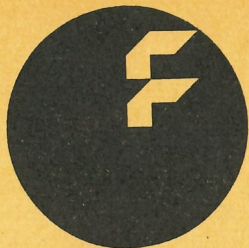
5

Kinderopera

The Happy Prince

Den Haag HOT-theater 16/17/19 juni, 20.15 uur

Malcolm Williamson schrijft:

The Happy Prince werd gecomponeerd in het najaar van 1964 en in het begin van 1965 georkestreerd. De opdracht werd in artistiek opzicht ontvangen van het Farnham Festival en in financieel opzicht van Watney Mann Ltd. De opera is gewijd aan Pauline Stevens. Ik schreef zelf het libretto naar Oscar Wildes sprookje, een van de vele verhalen die Wilde schreef en die ik voor het eerst hoorde voorlezen door mijn moeder met muzikale begeleiding van Liza Lehmann, de componiste van balladen. Ik werd laat genoeg in deze eeuw geboren om het chauvinistische fin-de-siècle tintje, dat voor veel oudere mensen aan Wildes werk kleeft niet te gevoelen; en zijn werk is zo scrupuleus en uitzonderlijk, dat het de hedendaagse schoolkinderen tijdloos voorkomt. De oorspronkelijke opvoering van de opera in Farnham en een andere, die ik in de Sacred Heart Convent, Woldingham, Surrey heb gezien, waren geen van beide zo onwezenlijk als Beardsley's wereld.

Het verhaal gaat over een standbeeld, met goud en edelstenen versierd, dat boven een stad wordt opgericht ter herinnering aan een rijke en gelukkige prins. Een zwaluw, onderweg om in Egypte te gaan overwinteren, onderbreekt haar tocht voor de nacht aan de voet van het standbeeld en voelt tranen op haar kopje vallen. Als zij opkijkt ziet ze, dat het standbeeld van de prins weent

Malcolm Williamson

Kinderopera

over de ellende en de armoede in de wereld, die hij tijdens zijn leven nooit heeft opgemerkt. Driemaal smeekt hij de zwaluw om juwelen van zijn lichaam te plukken en deze naar arme en behoeftige burgers te brengen, en daarna het goud van zijn lichaam af te halen en dit naar de stervende kinderen beneden op straat te gooien.

Het wordt steeds kouder. De prins is nu blind en lelijk. De zwaluw is te zwak om naar Egypte te vliegen en in ieder geval houdt ze te veel van de prins om hem nu te verlaten. Zich óprichtend om zijn lippen te kussen, sterft ze; en het loden hart van het standbeeld breekt. De burgemeester en de burgers, die het standbeeld hebben opgericht, komen het thans weghalen nu het geen decoratieve waarde meer heeft, en met enige afkeer schuiven ze het dode lichaam van de zwaluw opzij, terwijl de rest verbrand zal worden. Als de vlammen oprijzen, roepen verschrikte stemmen uit dat het gebroken, loden hart niet wil branden. Een koor van engelen boven de vlammen vertelt de mensen, dat het loden hart en de dode vogel de kostbaarste dingen zijn die de stad bezit.

De opera-muziek is gebaseerd op verschillende steeds terugkerende melodieuze intervals voor bepaalde karakters. De vormelijke reeks van kwarten (intervals), waarmee de opera wordt geopend (voorbeeld a), net zoals de poorten van een stad worden geopend, is de basis voor de muziek van de burgemeester; en in een meer bescheiden vorm het schema van de muziek der burgers (voorbeeld b). De zwaluw beschikt over een kleine melodie van vier noten (voorbeeld c), die voortdurend tracht te stijgen, maar daar niet in slaagt tot aan de aria van de zwaluw (voorbeeld d):

It is winter

And the chill snow will soon be here.

Het steeds terugkerende motief van de prins is een lange smachtende frase op de woorden:

Swallow, swallow, little swallow (voorbeeld e).

De opera werd op partituur gezet voor piano-duet, slagwerk en strijkinstrumenten naar keuze.

Malcolm Williamson writes:

The Happy Prince was composed in autumn, 1964, and scored early 1965. The commission came artistically from Farnham Festival, and financially from Watney Mann Ltd. The opera is dedicated to Pauline Stevens. I made the libretto myself from Oscar Wilde's fairy-story, one of several stories which Wilde wrote, and which I first heard recited by my mother with musical accompaniment by Liza Lehmann, the ballad composer. I was born late enough in this century not to feel the yellow-book, fin-de-siècle tinge which much of Wilde's work brings to older people; and so scrupulous and excellent is his writing, that it sounds timeless, or at least undated to today's schoolchildren. The original production of the opera at Farnham, and once other I have seen since at the Sacred Heart Convent, Woldingham, Surrey, were neither of them remotely like the world of Beardsley.

The story concerns a statue, golden and bejewelled, which has been erected above a town, in memory of a rich and happy prince. A swallow, off to hibernate in Egypt, stops for the night at the foot of the statue, and feels

The Happy Prince

Willem Bruning

tears on her head. Looking up she sees that the statue of the prince is weeping over the world's misery and poverty, which in life he was never able to see. Three times he implores the swallow to pluck jewels from his body and to take them to poor and needy citizens, then to strip the gold from his body and throw it to the starving children in the street below. All the time it is growing colder. The prince is blind and ugly now. The swallow is too weak to fly to Egypt, but anyway she loves her prince too much to leave his feet. Stretching up to kiss his lips, she dies; and the statue's lead heart cracks. The mayor and citizens who erected the statue come and take it down since its decorative value no longer exists, and with some disgust they move the swallow's body away, the lot to be burned. As the flames rise, alarmed voices exclaim that the broken, leaden heart will not burn. A choir of angels above the flames tell the citizens that the leaden heart and the dead bird are the most precious things in the city.

The music of the opera is based on certain recurring melodic intervals for particular characters. The formal sequence of fourths which opens the opera, (example A) like the gates of a city, is the basis of the mayor's music; and in a modified form is the skeleton of the citizens' music (example B). The swallow has a tiny melody of four notes (example C) which is always trying to rise but never does very much until the swallow's aria (example D):

It is winter.

And the chill snow will soon be here.

The prince's recurring motif is a long yearning phrase (example E) to the words:

Swallow, swallow, little swallow.

The opera is scored for piano duet, percussion and optional strings.

programma

Kinderopera 'The Happy Prince'

Malcolm Williamson	<i>Muziek</i>
Oscar Wilde	<i>Tekst</i>
Willem Bruning	<i>Dirigent</i>
Jan Bouws	<i>Regisseur</i>
Georges Lambrecht	<i>Assistent regisseur</i>
Rolf Otger	<i>Masker en accessoires</i>
Jelle J. Rispens	<i>Belichting</i>

Solisten en koor van de Vrije School te Den Haag
Musici: leden van het Hofstads Jeugd Orkest, leerlingen van de Vrije School en Corrie van der A en Carl Nietzsche, piano.

Yvonne Schlüter/Ananda Raggars	<i>The Prince</i>
Agnes de Steur/Juliana van der Linden/	<i>Swallow</i>
Diederik Peper	
Arthur Gradenwitz/Vladimir Polak	<i>Mayor</i>
Reini Brouwer/Olga Smit Sibinga	<i>Seamstress</i>
Diederik Peper/Paul de Roo	<i>Her son</i>
Ineke van der Linden/Olga Smit Sibinga	<i>Author</i>
Hilde van der Linden/Jolie Hartmans	<i>Rich girl</i>
Marjolein van Lokhorst/Jolie Hartmans	<i>Matchgirl</i>
Monica van 't Groenewout/Roosje Veltman/	<i>Four angels</i>
Marianne de Jong/Marieke Cazemier	

Femke van Bekum	<i>Eerste viool</i>
John Anijs	<i>Tweede viool</i>
Anneke Leger	<i>Altviool</i>
Hans Woudenberg	<i>Violoncel</i>
Wolf Eekhof	<i>Contrabas</i>
Corrie van der A en Carol Nietzsche	<i>Piano</i>
Nico de Rooy	<i>Slagwerk</i>
Jan Schierbeek	
Iris van Eck	
Richard Anijs	
Max Anijs	

Na de opera volgt zonder pauze: 'Mátraí Képek' van Zoltán Kodály door leerlingen van de Vrije School o.l.v. Willem Bruning

Kinderopera

Mátraí képek van Zoltán Kodály

Beelden uit de Matra

In het noordoosten van Hongarije tegen de Tsjecho-Slowaakse grens ligt het Matragebergte, een middelgebergte in het komitaat Heves met als belangrijkste plaats Gyöngyös.

De stroompjes komend van de Matrá vormen de rivier de Zagyva, die veel zuidelijker bij Szolnak uitstroomt in de Theiss. En deze rivier stroomt, vele honderden kilometers zuidelijker weer in de Donau. Maar dat gebeurt al buiten Hongarije, namelijk in Joegoslavië.

Maar terug naar het noorden, naar de Matrá, die zich vriendelijk tot niet grotere hoogten dan enkele honderden meters verheft om op gunstige plekjes ruimte te geven aan dorpen als Matraszöllös, Matraszentimre, Matrafüred enz.

Kodály (uitspraak: Kòdaai) ging met Bartók (Bòrtok) in het begin van deze eeuw op stap door alle streken van Hongarije en de Balkan om volksmuziek vast te leggen (schriftelijk en met behulp van een fonograaf). 'Mátraí képek', 'Beelden uit de Matra' is een koorcompositie bestaande uit oorspronkelijke noord-hongaarse volksmelodieën en teksten. Het meest kenmerkende van de hongaarse volksmuziek is o.a. het gebaseerd zijn op de vijftoons-toonladder (g-bes-c-d-f) en de herhaling van elk eerste melodiedeel een kwint lager. Het is zeker dat de Hongaren oorspronkelijk uit het oosten komen. Aan de Wolga leven de Mari of Tsjeremissen, wier muziek ook gebaseerd is op deze

Jan Bouws

The Happy Prince

vijftoons-toonladder en verder nog andere overeenkomsten met de Hongaarse muziek heeft. Trouwens deze vijftoons-toonladder is de basis voor de muziek van vele Aziatische volkeren, vanaf de Turko-Tartaren tot de Chinezen toe.

De tekst van 'Beelden uit de Matrá' gaat over de dagelijkse gebeurtenissen in een dorpsleven.

'Een kudde schapen, die zonder herder steeds verder afdwaalt. Mijn geliefde, haal voor mij vlug mijn pelsjas en mijn hakbijl, dan zal ik wel in het bos met de schapen overnachten.'

Kletspraat op de markt. 'De rover Vidrócki, die gestolen paarden en schapen verkocht, is nu eindelijk dood. Peter Pinter heeft hem met een bijl neergeslagen. Wie durft nog zijn wonden verzorgen? Zelfs aan zijn graf staan gendarmes. Hoeveel? Maar zes? Geen zorg. Al zouden het er twaalf zijn!'

'Ik wil zwerven, weg, niet altijd in mijn arme hutje wonen. Als je me dan maar trouw blijft.'

'Zingend vogeltje, breng deze boodschap naar mijn vaderland. Als ze daar vragen, waar je vandaan komt, zeg dan dat ik je gestuurd heb.'

'Door de weiden gaat een meisje als een rode roos en wordt hoffelijk gegroet door een bruine boerenzoon. Wat doet ze hier aan de rand van de weide, ze zou thuis moeten zitten en borduren.'

'Kippetjes doe niet zo schuchter. Meisje, drijf de kippen huiswaarts om ze te voeren. Mijn man is gelukkig nog thuis. Weg is de vette kloek. Waarom heb je mijn kippen gevoerd? Daar begrijp ik niets van. Ik wilde, buurvrouw, ze niet van honger laten sterven.'

Hei, hei, hei, breng je daar nog geen wijn en gebrad? Ik kan er bijna niet langer op wachten. Ik heb nog geen druppel gedronken en ben haast verdroogd. De uien hoeven niet schoongemaakt te zijn en de gasten mogen ongegeneerd schransen. Als ze zich zouden schamen, konden ze beter maar weer naar huis gaan.

Ik woon hier dicht in de buurt. Kom toch eens op bezoek, Hans. Ik heb twee dochters, neem er één van, beiden zou ik graag schenken. Als je de dochter uit wil huwelijken, zul je geborduurde kussens en lakens mee moeten geven. Als je zoon trouwen wil, zal de wijn bij hem overvloedig moeten vloeien. Zouden jullie nu niet vertrekken? Jullie hebben je toch zat gegeten? Overal komt een eind aan. Straks moet ik de knuppel op jullie ruggen laten neerkomen. Hei, ho, hei!'

J.E.